

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
20 iulie 2022

Probă scrisă

LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ

Varianta 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

Araba Sevdası

Bihrûz Bey valideyninin tek evlâdı olduğu için zaten pek şımarık büyümüş idi. Pederin servet ve sââmâm mahdûmun her arzu ettiği şeyi kolaycacık istihsâl edebilmesine müsaîd olduğu gibi gençlik icâbâtından olan temâyülâtına da hiçbir taraftan bir gûna mûmânaat görmediği cihetle Bihrûz Bey sonraları kaleme gidip gelmeyi pek seyrekleştirmiş idi.

Kaleme gitmediği günler ise saçlarını kestirmek, terziye esvâb ısmarlamak, kunduracıya ölçü vermek gibi hiç eksik olmayan vesilelerle Beyoğlu'nda, ötede beride vakit geçirir, cumaları, pazarları da sabâhleyin hocalarıyla yarımşar saat ders müzâkeresinden sonra hânesinden çıkar; akşamlara kadar seyir yerlerinde dolaşır idi.

Vilâyetlerde bulunduğu zaman en büyük zevki - sırmalı esvâb içinde, midilli veya at üzerinde - arkasında çifte çifte uşaklarla sokak sokak gezip dolaşmaktan ibaret olan bu Beyin İstanbul'a geldikten sonra merakı üç şeye masrûf oldu ki birincisi araba kullanmak, ikincisi alafranga beylerin hepsinden daha süslü gezmek, üçüncüsü de berberler, kunduracılar, terziler ve gazinolardaki garsonlarla Fransızca konuşmak idi.

Bey, kışları Süleymaniye'deki konaklarında, yazları da Küçük Çamlıca'daki köşklerinde ikâmet ederdi. Kendisi gibi kibârzâdegânın rağbet göstereceği hiçbir seyir yeri bulunmazdı ki bu beyefendi en son modaya muvâfık sûrette giyinmiş olduğu halde bazan yağız ve bazan kır bir çift beygir koşulu dört tekerlek üzerinde üstü ve yanları açık, süslü bir peykeden ibâret olan ve seyir oturmaya mahsûs yeri arka tarafında bulunan arabasıyla orada hâzır bulunmasın.

Kışın mesela zemherir içinde bir açık hava görünce arkasın da mücerret süse halel vermemek için dar ve incerek jaket, dizlerinin üzerinde ise mücerret süslü görünmek için bir kadife örtü bulunduğu halde Beyoğlu caddesinde, Kağıthane yollarında araba kullanmak hevesiyle en şedîd poyrazın karşısında tiril tiril titreyen Bihrûz Bey yazın da otuz, otuz beş derece sıcak günlerde Çamlıca, Haydarpaşa, Fenerbahçesi yollarında gene o hevesle en kızgın güneşin altında haşım haşım haşlanır ve fakat bu azabı kendisine en büyük zevk addeder idi. Bihrûz Bey her nereye gitse, her nerede bulunsa maksadı görünmekle beraber görmek değil, yalnız görünmek idi.

Recâizâde Mahmûd Ekrem

1. Yukarıdaki metnin türünü belirtiniz. **6 p**
2. Metnin türü özelliklerinden üç tanesini yazınız. **6 p**
3. Metinden hareketle yazarın kullandığı anlatım tekniği hakkında bilgi veriniz. **6 p**
4. Metinden hareketle yazarın kullandığı üslubu hakkında bilgi veriniz. **6 p**
5. "... Bu Beyin İstanbul'a geldikten sonra merakı üç şeye masrûf oldu ki birincisi araba kullanmak, ikincisi alafranga beylerin hepsinden daha süslü gezmek, üçüncüsü de berberler, kunduracılar, terziler ve gazinolardaki garsonlarla Fransızca konuşmak idi." cümlesini metne dayalı inceleyiniz. **6 p**
6. Metindeki isim türlerini göz önünde bulundurarak, ismin sınıflandırılması hakkında bilgiler veriniz. (Çeşit, teklik/çokluk, haller, isim tamlamaları). **6 p**
7. Metne dayalı üç kelime seçerek eşanlamlılarıyla birer cümle kurunuz. **6 p**

8. Metne dayalı üç kelime seçerek zıtanlamlılarıyla birer cümle kurunuz. **6 p**
9. " Bihrûz Bey her nereye gitse, her nerede bulunsa maksadı görünmekle beraber görmek değil, yalnız görünmek idi." cümleinin anlamını kısaca açıklayınız. **6 p**
10. Anlatımda yer alan tasvirin pasif ve aktif öğelerinin rolünü meydana getiriniz. **6 p**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Bağlaç sınıflandırılması konulu, metni örnek alarak, öğretim – öğrenim unsurlarına dikkat ederek, didaktik projesinin unsurlarını belirtiniz. Dikkat edilecek hususlar:
- a) Dersin anları ve anlara göre öğretmen - öğrenci didaktik faaliyetler ve alıştıırma çeşitleri; **5 p**
 - b) Metot, teknik ve araçlar; **5 p**
 - c) Değerlendirmenin uygun teknik veya metotları **10 p**
2. Didaktik faaliyetlerde yer alan seçilmiş gereçlerin öneminden bahsediniz **5 p**
3. Didaktik faaliyetlerde yer alan alıştıırma çeşitlerinden örnek veriniz. **5 p**